

توسعه منطقه مکران بدون مشارکت اجتماعی به پایداری لازم نمی‌رسد

به گزارش روابط عمومی و امور بین الملل منطقه آزاد چابهار مهرداد عرب روز دوشنبه در گفت‌وگو با خبرنگار ایرنا اظهارداشت: سواحل مکران از ظرفیت‌های بی‌ظنیری در تجارت فرا منطقه‌ای و بین‌المللی برخوردار بوده که برای تحول آن باید ایجاد و تکمیل زیرساخت‌ها، الزام توسعه و جمعیت‌پذیری سکونتگاه‌های ساحلی و متنوع‌سازی و رونق‌بخشی اقتصاد دریا پایه در اولویت قرار گیرد. وی افزود: مکران، از نظر تاریخی سرزمینی ساحلی در جنوب شرقی ایران و جنوب غربی پاکستان بوده که در طول دریای عمان از راس الکوّه در غرب جاسک تا جنوب شرقی ایالت بلوچستان در پاکستان گسترده است.

رییس سازمان مدیریت و برنامه ریزی سیستان و بلوچستان با اشاره به ظرفیت‌های سواحل مکران بیان کرد: از مهمترین ظرفیت‌های این منطقه می‌توان به وجود سواحل دریای عمان به عنوان آلترناتیوی فراتر از سواحل خلیج فارس، امکان ایجاد ظرفیت‌های پایانه‌ای و فروش نفت، وجود منابع معدنی و انرژی خورشیدی، تجارت فرا منطقه‌ای و بین‌المللی با سطوح ملی، منطقه‌ای و با تاکید بر کشورهای آسیای میانه و ارتباط مستقیم با آب‌های آزاد از طریق سواحل دریای عمان اشاره کرد.

وی افزود: این سواحل از ظرفیت‌های متمایز ساحلی برای گردشگری بویژه در حد فاصل چابهار تا بندر گوادر، ظرفیت‌های گسترده شیلات در سواحل و دریای عمان، زمین‌های توسعه کشاورزی بویژه در زراباد به عنوان ظرفیت توسعه محلی، امکان ارتباط زمینی بین جاسک، چابهار و بندرگوادر، وجود شبکه حمل و نقل سه‌گانه دریایی، هوایی و زمینی در منطقه جایگاه بی‌ظنیر این منطقه به دلیل قرارگیری بخش اعظمی از کریدور شمال - جنوب در خاک جمهوری اسلامی ایران که مهمترین حلقه تجارت بین آسیا و اروپا بوده از دیگر مزیت‌های این سواحل محسوب می‌شود.

عرب اول با اشاره به اینکه ایجاد خط ترانزیت در این کریدور، در مقایسه با مسیرهای سنتی از نظر مسافت و زمان تا ۴۰ درصد و از نظر هزینه تا ۳۰ درصد مقرون به صرفه خواهد بود گفت: نزدیکترین راه دسترسی کشورهای محصور در خشکی آسیای میانه به آب‌های آزاد و توسعه و ارتقا ضریب امنیتی نواحی شرق کشور را از دیگر قابلیت‌های این منطقه ساحلی است.

اهمیت توسعه منطقه ساحلی مکران

وی با اشاره به ضرورت و اهمیت توسعه منطقه ساحلی مکران بیان کرد: براساس نظریه کارشناسان برنامه‌ریزی و مطالعات سند توسعه سواحل مکران پنج اصل به عنوان دیدگاه‌های نظری پشتیبان رویکرد توسعه فضایی منطقه ساحلی مکران مطرح بوده که زمینه‌های تحقق آن نیز وجود دارد.

رییس سازمان مدیریت و برنامه ریزی سیستان و بلوچستان تصریح کرد: عدالت و مساوات در بهره‌برداری از منابع در طول نسل‌های حاضر، تعامل و یکپارچگی نیازهای توسعه‌ای و حفاظت از محیط زیست از زمینه‌های تحقق اصول توسعه پایدار محسوب می‌شود. وی بیان کرد: اصول توسعه فضایی دریا محور نیز شامل برقراری تعادل بین اهداف کلان و خرد اقتصادی، اجتماعی، اکولوژیکی و فرهنگی، تدوین سناریوهای مرتبط با نحوه استفاده از اراضی در آینده و ارزیابی اثرات انباشتی بالقوه، توجه به درآمدهای بلندمدت، راهبردی و آینده‌نگر، مدیریت مبتنی بر اکوسیستم، شناسایی اهداف کلان و خرد، یکپارچگی بخش‌های اقتصادی و مشارکت می‌شود. عرب با اشاره به اصول منطقه‌گرایی بنادر گفت: منطقه‌گرایی مبتنی بر پسرکرانه، مبتنی بر پیشکرانه، توسعه آب‌های بندری منطقه‌ای، یکپارچگی افقی و عمودی بنادر از جمله زمینه‌های تحقق این اصول بوده همچنین برای تحقق اصول آمایش دفاعی زمینه‌های تامین امنیت ملی، فراتر از ابزارهای نظامی و قابلیت‌های جنگاورانه و رشد اقتصادی از طریق ایجاد حداقل استانداردهای رفاه ملی، باید مد نظر باشد.

وی تاکید کرد: به منظور تحقق اصول توسعه شبه برون‌زا، پیروی از الگوی ریخت‌شناسی نظام مراکز چند گرهی با برتری نسبی حوزه چابهار - کنارک و نظام ارتباطات شبکه‌ای با اولویت یکسان پیوندهای درون و برون منطقه‌ای حتما باید مدنظر باشد.

رییس سازمان مدیریت و برنامه ریزی سیستان و بلوچستان با اشاره به رویکرد کلان توسعه فضایی منطقه ساحلی مکران بیان کرد: این رویکرد در واقع فصل مشترک توسعه برونزا و توسعه درونزا بوده بنابراین منطقه ساحلی مکران یک توسعه شبه برونزا با مصادیقی شامل استفاده توامان از سرمایه‌های درونی و بیرونی، توجه به نهادهای شبکه‌ای و تاکید بر درآمد و اشتغال پایدار و استفاده از منابع حاصل از رشد اقتصادی در توسعه داخل منطقه خواهد بود.

وی با اشاره به منشور توسعه فضایی منطقه ساحلی مکران و اینکه ایجاد واحدها و پروژه‌های بزرگ صنعتی و تجاری بدون مشارکت مردم محلی می‌تواند به بروز مشکلات اجتماعی، فقر و نابرابری منتهی شود گفت: توسعه اجتماعات محلی از طریق آموزش‌های پایه و فنی و حرفه‌ای و همچنین بالا بردن سطح آموزش عالی می‌تواند میزان مشارکت جویی جامعه مدنی را در توسعه آینده منطقه افزایش دهد.

اهداف توسعه منطقه ساحلی مکران

رییس سازمان مدیریت و برنامه ریزی سیستان و بلوچستان گفت: براساس مطالعات مشاور توسعه فضایی پایدار، یکپارچه و تاب‌آور در برابر تنش‌های محیطی و قلمرویی، اقتصاد سبز، متنوع و پایدار دریا محور مبتنی بر جذب سرمایه‌های بیرونی و درونی، شبکه‌های عملکردی - کالبدی و اتصال با فضای سرزمینی و فرا سرزمینی، حکمروایی انسجام بخش و یکپارچه منطقه‌ای در راستای مأموریت‌های محلی، ملی و فراملی، رقابت‌پذیری ارتقا یافته سرزمینی و فرا سرزمینی، کاهش فقر درآمدی، تشخیص و خود آگاهی بهبود یافته منطقه‌ای از اهداف مهم منطقه ساحلی مکران است.

وی با اشاره به خروجی‌های اصلی مطالعات طرح توسعه سواحل مکران بیان کرد: تعیین محدوده جغرافیایی توسعه سواحل مکران در ۲ محدوده راهبردی و عملیاتی، جمعیت قابل استقرار در سواحل مکران براساس اقدامات پیش‌بینی شده دستگاه‌های اجرایی و نیازهای توسعه‌ای منطقه حدود یک میلیون نفر به اضافه جمعیت موجود و تعیین حوزه‌های هم پیوند را شامل می‌شود که در پهنه سرزمین سواحل مستقر خواهند شد.

عرب اول تصریح کرد: خوش‌بینی به ایجاد گشایش سیاسی در روابط و تعاملات کشور با جهان در آینده نزدیک، پذیرش جامعه محلی برای هم راستایی با تحولات و فرآیندهای توسعه پیش‌بینی شده، وجود یا امکان تامین نیروی انسانی متخصص و نیز سرمایه‌های مالی لازم برای پیاده‌سازی برنامه‌های توسعه و امکان غلبه بر تفرق‌ها و یکپارچه‌سازی و مدیریت هماهنگ دستگاه‌های اجرایی در نظام برنامه‌ریزی جزیره‌ای کشور در طرح توسعه سواحل مکران دیده شده است.

وی افزود: به طور کلی می‌توان سه فاز توسعه شامل محرومیت‌زدایی از منطقه و توانمندسازی جوامع محلی، آماده‌سازی منطقه برای ایفای نقش در سطح ملی و فراهم‌سازی زمینه‌های نقش‌آفرینی به عنوان‌های بین‌المللی ترانزیتی را درباره این منطقه لحاظ کرد.

رییس سازمان مدیریت و برنامه ریزی سیستان و بلوچستان با اشاره به نظرات کارشناسان حوزه برنامه‌ریزی و آمایش از مهمترین جهت‌گیری‌های پیشنهادی برای تحقق توسعه فاز یک و ۲ گفت: حساسیت‌زدایی از جامعه محلی درخصوص مداخلات گسترده سطح ملی و خطر برهم خوردن نظم اجتماعی و فرهنگی، مشارکت‌دهی واقعی جامعه محلی و جلب همراهی و همدلی آنان در فرآیندهای توسعه، تاکید بر توسعه و تقویت آموزش و ارائه خدمات اجتماعی، تأمین زیرساخت‌های اولیه لازم، فراهم‌سازی زمینه‌ها و امکانات ارتقا زیست‌پذیری سکونتگاه‌های منطقه به ویژه در قلمروهای ساحلی و نگرش یکپارچه به محدوده عملیاتی و پسرکانه‌های منطقه در هر ۲ استان سیستان و بلوچستان و هرمزگان از جمله مهمترین جهت‌گیری‌های پیشنهادی برای تحقق توسعه فاز یک و ۲ مکران است. وی خاطر نشان کرد: به منظور تحول در توسعه منطقه مکران، باید ابتدا بر تفرقه‌های مدیریتی غلبه کرد و سپس با ایجاد زیرساخت‌های لازم از سوی متولیان امر زمینه حضور جمعیت را فراهم و پس از آن به رونق اقتصاد و اقدامات نرم‌افزاری و توسعه‌ای اندیشید.

